

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ชื่อผู้วิจัย นางสาวธนัชพร พ่อธานี

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

สถานศึกษา โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ปี พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพความต้องการและสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยการวิเคราะห์เอกสาร และการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 112 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ดำเนินการโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก และการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการพิจารณาร่างรูปแบบ ๓ ครั้งที่ 1 โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นทำการตรวจสอบร่างรูปแบบ ๓ ครั้งที่ 2 โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบ ๓ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ ๓ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะที่ 2

ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 112 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยใช้แบบสอบถาม จากครูผู้สอน จำนวน 80 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากทดลองใช้รูปแบบ ๓ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง จำนวน 454 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ๓ โดยการสนทนากลุ่ม จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ๓ โดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมพัฒนา (Development) ด้านการร่วมดำเนินงาน (Operations) ด้านการร่วมติดตาม (Monitoring) ด้านการร่วมวางแผน (Planning) และด้านการร่วมประเมินผล (Evaluation) ตามลำดับ

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ มี 2 หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย มี 2 ข้อ 3) กลไกและวิธีดำเนินการของรูปแบบ มี 5 ขั้นตอน วิธีดำเนินการของรูปแบบ มี 4 องค์ประกอบหลัก 34 องค์ประกอบย่อย 4) การประเมินรูปแบบ มี 2 ข้อ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ มี 2 เงื่อนไข โดยหลักการบริหารงานวิชาการใช้แนวคิดวิธีการและแนวทางในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้หลักการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมจากบุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณภาพผู้เรียนหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า คุณภาพผู้เรียนก่อนใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหลังการใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนดีขึ้น และความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาการบริหาร การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพ